

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Juridiska institutionen
Thomas Erhag
thomas.erhag@law.gu.se

YTTRANDE
2017-12-12 dnr Ju2017/07518/L5
dnr VR 2017/143

1 / 13

Betänkande SOU 2017: 72 Genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism (Dnr VR 2017/143)

Sammanfattning

Vi instämmer inte i utredningens förslag att Sverige bör tillträda tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om förebyggande av terrorism (CETS nr 196, terrorismkonventionen). Om så ändå skulle ske, delar vi emellertid utredningens slutsats att vissa lagändringar är nödvändiga. Dock anser vi att de lämnade lagändringsförslagen är problematiska. Den huvudsakliga anledningen till att vi inte instämmer i Utredningens förslag är dock att vi i allt väsentligt inte delar dess konsekvensanalys av de lämnade förslagen.

Konsekvenser av förslagen

Enligt utredningsförslaget bör utvidgade straffbestämmelser ha en viss allmänpreventiv verkan. Vi delar utredningsförslagens syn att det är svårt att på förhand göra en bedömning av i vilken omfattning en lagstiftningsåtgärd kan komma att få önskad effekt. Utöver signalvärdet i att samhället inte accepterar vissa gärningar ser vi det emellertid som outrett vilken effekt de föreslagna lagstiftningsåtgärderna kan tänkas få. Det finns inget i utredningen som visar på att de föreslagna lagstiftningsåtgärderna skulle bidra till att förebygga eller förhindra terrorism, tvärtom. Det kan nämligen, precis som utredningen påtalar med hänvisning till SOU 2015:63, vara så att det brottsförebyggande arbetet kan komma att försvåras. Om så är fallet, är utredningens rekommendation och förslag att beteckna som kontraproduktiva. Mot denna bakgrund bör frågan huruvida de lämnade förslagen har en allmänpreventiv verkan utredas mer i detalj.

Ett annat problem med utredningsförslaget gäller de föreslagna lagändringarna är att de innebär avsteg avseende kravet på dubbel straffbarhet. Hur angeläget det än kan förefalla vara att förebygga och bekämpa terrorism så bör försiktighet iakttagas så att denna uppgift inte sker på bekostnad av andra kanske mer abstrakta och på längre sikt (lika) angelägna hänsyn. Den största risken med avsteg från den dubbla straffbarheten är förstås att andra länder börjar agera på

samma sätt som Sverige. Något, som enkelt uttryckt, skulle kunna leda till att svenskar eller utlänningar på besök i Sverige löper en risk att saker de gjort i Sverige och som var lagliga här (exempelvis tillhandhållande och mottagande av utbildning samt olika självutbildningsgärningar eller finansiering av vissa verksamheter) kan bestraffas när de åker utomlands (eller tillbaka till sina respektive hemländer). Vidare kan konstateras att även om det kan finnas ett viktigt signalvärde i att kriminalisera vissa handlingar i Sverige så är det inte självklart att den svenska lagstiftaren (förvisso tillsammans med andra) kriminaliserar vissa saker som sker i andra länder som den bästa vägen att exportera våra (gemensamma) rättsliga värderingar och i förlängningen förhindra och bekämpa terrorism.

Vi delar utredningens vilja att såväl förhindra som bekämpa terrorism, men anser att konsekvenserna av de föreslagna åtgärderna i allt för låg är utredda och att de präglas av en viss kortsiktighet och avsaknad av en adekvat intresseavvägning. Vi befarar också att utredningens rekommendation och lämnade förslag inte bara inskränker vissa individuella fri- och rättigheter utan faktiskt kan komma att visa sig vara kontraproduktiva. De föreslagna lagändringsförslagen framstår i betydande grad inte som ändamålsenliga.

Ansvarig för upprättandet av detta remissvar är Mikael Baaz, Docent i internationell rätt och docent i freds- och konfliktvetenskap.

Göteborg 2017-12-12

Thomas Erhag
*Prefekt, Juridiska institutionen
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet*